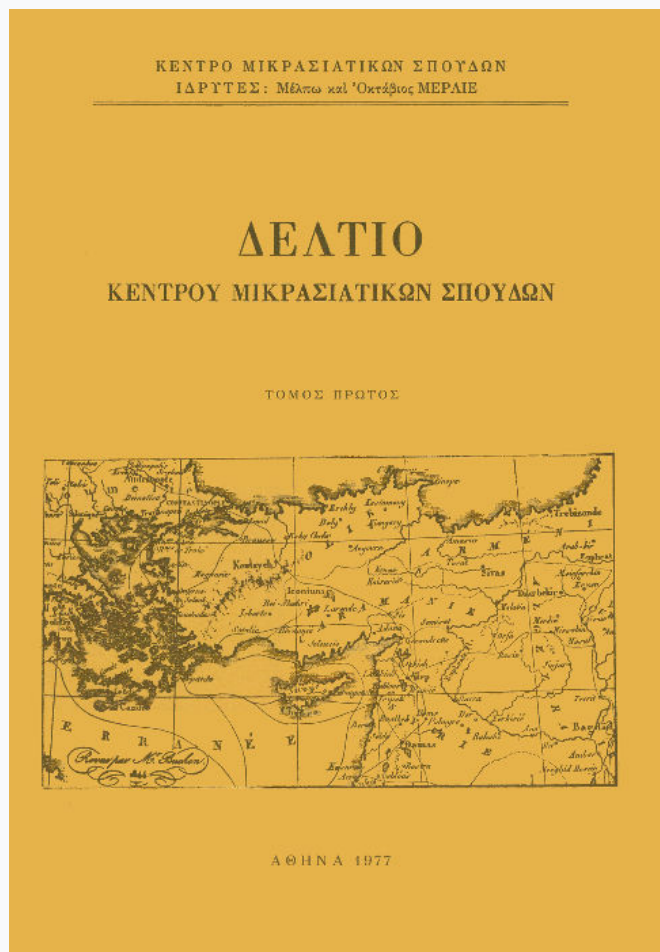

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 1 (1977)

Το χρονικό του κέντρου μικρασιατικών σπουδών:
2. Το Κ.Μ.Σ. Ίδρυμα ιδιωτικού δικαίου

Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών Κ.Μ.Σ.

doi: [10.12681/deltiokms.184](https://doi.org/10.12681/deltiokms.184)

Copyright © 2015, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών Κ.Μ.Σ.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κ.Μ.Σ. Κ. Μ. Σ. (1977). Το χρονικό του κέντρου μικρασιατικών σπουδών: 2. Το Κ.Μ.Σ. Ίδρυμα ιδιωτικού δικαίου. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 1, 329–332. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.184>

ΔΙΑΦΟΡΑ

21. Salaville S. et Dalleggio E.: Karamanlidika. Bibliographie analytique d'ouvrages en langue turque imprimés en caractères grecs. Volume 1: 1584 - 1850 (en Français 1958).
22. Merlier Octave: Κατάλογος τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν (μὲ 150 εἰκόνες). 1973

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

23. Μερλιέ Μέλπωσ: Τραγούδια τῆς Ρούμελης (1931). 1931
24. Μερλιέ Μέλπωσ: Ἡ Μουσικὴ Λαογραφία στὴν Ἑλλάδα. Δοκίμιο. 1935
25. Merlier Melpo: Le Folklore musical grec. 1935
26. Baud-Bovy S.: Τραγούδια τῶν Δωδεκανήσων. Τόμοι 2. 1935. 1938
27. Baud-Bovy S.: Etudes sur la Chanson cleftique (avec 17 chansons cleftiques transcrites d'après les disques des Archives Musicales de Folklore de Mme Melpo Merlier). 1958
28. Μαζαράκη Δέσποινας: Τὸ κλαρίνο στὴν ἐλληνικὴ δημοτικὴ μουσική. Μελέτη μὲ πολλὰ μουσικὰ παραδείγματα. Εἰσαγωγή (στὰ γαλλικὰ) τοῦ κ. S. Baud-Bovy. 1959
29. Bouvier (Bertrand): Δημοτικὰ τραγούδια ἀπὸ χειρόγραφο τῆς Μονῆς Ἰβήρων. 1960
30. Baud-Bovy S.: Chansons populaires de Crète occidentale, recueillies avec le concours de Aglaïa Ayoutanti et Despina Mazaraki transcrites et publiées avec introduction et notes par — illustrations et transcriptions musicales. Avec un disque. Genève, Edit minkoff, 1972 in 4, 310 p.

E. A.

2. ΤΟ Κ.Μ.Σ. ΙΔΡΥΜΑ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΤ ΔΙΚΑΙΟΥ

Τὸ Κ.Μ.Σ., στὴ διάρκεια τῆς ἐρευνητικῆς καὶ ἐκδοτικῆς του δραστηριότη-
τας καὶ παρουσίας, δὲν ἔμεινε ἓνα ἴδρυμα δεμένο ἀποκλειστικὰ μὲ τὸ πρόσωπο
τῆς Μ. Μερλιέ, ποὺ τὸ ἐμπνεύστηκε καὶ τὸ θεμελίωσε, ὅπως ἀναφέρεται προη-
γούμενα. Τὸ 1962 πῆρε τὴ μορφή ὁ ρ γ α ν ι σ μ ο ὺ Ἰ δ ι ω τ ι κ ο ὺ Δ ι -
κ α ί ο υ. Τὸ γεγονός αὐτὸ συμπίπτει μὲ τὴν ἀποχώρηση τοῦ Ὁκταβίου Μερ-
λιέ ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν καὶ τὸ
διορισμὸ του ὡς καθηγητῆ τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας καὶ Φιλολογίας στὸ
Πανεπιστήμιο τοῦ Aix-en-Provence (βλ. καὶ σσ. 18 καὶ 24 τοῦ παρόντος

Τόμου). Η αποχώρηση αυτή είχε μεγάλο αντίκτυπο στην οικονομική βάση του Κέντρου και έθετε το πρόβλημα της παραπέρα συνέχισης της δράσης του, έπιστημονικής και ταυτόχρονα εθνικής.

Τότε, η Έλληνική Πολιτεία, αναγνωρίζοντας τη σημασία του έργου του Κ.Μ.Σ., που ως εκείνη τη στιγμή είχε συντελεστεί, και εκείνου που έμελλε να έπιτελέσει, με το 53 Διάταγμα, δημοσιευμένο στο φύλλο 14/30-1-1962 της «Έφημερίδος της Κυβερνήσεως», ένέκρινε το «Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών» (Κ.Μ.Σ.) ως «Ίδρυμα Ίδιωτικού Δικαίου κι' έπικύρωσε ταυτόχρονα το Καταστατικό του, στο όποιο αναγράφεται ό σκοπός του: «ή συνέχισις και όλοκληρώσις της μελέτης παντός όπερ σχετίζεται με τόν ύλικόν, πνευματικόν και κοινωνικόν πολιτισμόν του ήδη μετ'αναστεύσαντος Έλληνικοϋ πληθυσμοϋ της Μικρᾶς Ασίας και ή συστηματική ειδικώτερον έρευνα παντός έθνογραφικοϋ στοιχείου και άλλων άφορώντων τόν πληθυσμόν τουτον, έπί τῷ τέλει γενικωτέρας μελέτης του τμήματος αυτού του Έλληνισμού» (Άρθρο 2 § 1).

Σέ άλλο του άρθρο (5 § 1) το Καταστατικό καθορίζει ότι διοικείται από Συμβούλιο «εις τήν άρμοδιότητα του όποιου υπάγονται πάντα έν γένει τά ζητήματα τά σχετιζόμενα με τήν έπιστημονικήν, διοικητικήν, οικονομικήν και διαχειριστικήν όργάνωσιν και λειτουργίαν του». Τό Διοικητικό Συμβούλιο «συγκροτεΐται εκ 14 μελών, ήτοι της ιδρυτριάς και του συζύγου αυτής κ. Όκταβίου Μερλιέ, ως ίσοβίων μελών, και δώδεκα αίρετών μελών» (άρθρο 6 § 1). Και πιδ συγκεκριμένα, ή ιδρύτρια Μέλω Μερλιέ και ό σύζυγός της Όκτάβ. Μερλιέ όρίζονται από τό ίδιο το Καταστατικό στα καθήκοντα των ίσοβίων Προέδρου και Άντιπροέδρου αντίστοιχα (Άρθρο 6 § 2).

Τά άλλα 12 μέλη του πρώτου εκείνου Διοικητικοϋ Συμβουλίου, που ήσαν αίρετά και με διάρκεια θητείας τριών χρόνων, καταγράφονται όνομαστικά στο ίδιο το Καταστατικό ήσαν: Ήλιος ΒΕΝΕΖΗΣ, Άκαδημαϊκός, Θάλεια σύζυγος Βασιλείου ΒΟΪΛΑ, πρόεδρος του Π.Ι.Κ.Π.Α., Φίλιππος ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, τ. Υπουργός, Γρηγ. ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ, Γεν. Διευθυντής Γενικοϋ Λογιστηρίου, Γεώργ. ΘΕΟΤΟΚΑΣ, Δικηγόρος-Λογοτέχνης, Ξεν. ΛΕΥΚΟΠΑΡΙΔΗΣ, Λογοτέχνης, Καλλιόπη ΜΠΟΥΓΓΙΟΥΚΟΥ, υπάλληλος Γαλλικοϋ Ίνστιτούτου, Στ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, τ. Υπουργός, Εύάγγ. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ, Συγγραφέας, τ. Γεν. Διευθυντής Υπουργείου Παιδείας, Ν. ΣΜΠΑΡΟΥΝΗΣ, Χειρουργός, Ίάσ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, Διευθυντής Υπουργείου Έξωτερικών, Άνδ. ΨΑΡΡΑΣ, επίτιμος Γεν. Διευθυντής Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας.

Με την επίσημη ἔγκριση τοῦ Κ.Μ.Σ., καὶ τοῦ ἐθνικοῦ του σκοποῦ, ἀπὸ τὴν Πολιτεία, ἡ τελευταία ἀναλαμβάνει νὰ τὸ ἐπιχορηγῇ ἐτησίως ἀπὸ τὸν κρατικὸ προϋπολογισμό. Ἡ ἐτήσια αὐτὴ ἐπιχορήγηση ἐξασφαλίζει τὴ λειτουργία τοῦ κέντρου στὶς πρὸ στοιχειώδεις μορφές του, μὲ μειωμένο προσωπικὸ καὶ περιορισμένο πρόγραμμα. Καὶ μόνο ἡ πίστη καὶ ἡ ἀφοσίωση τῶν τελευταίων — ὅσων ἀπέμειναν — στὴν ἀποστολὴ τοῦ Κέντρου ἐπέτρεψαν νὰ συνεχίσουν τὸ ἔργο του μὲ τρόπο δημιουργικὸ στὰ χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν.

Ὡς πρὶν ἓνα χρόνο, τὸ Κ.Μ.Σ. τοποθετοῦσε τὴν ὅλη του δραστηριότητα στὴ συλλογὴ ὑλικοῦ, στὴν ταξινόμησή του καὶ τοποθέτησή του στὸ Ἄρχεϊο· ἡ δραστηριότητα αὐτὴ, ὅπως τὴν εἶχε καθιερώσει ἡ ἰδρυτρία καὶ Διευθύντρια του κ. Μέλπω Μερλιέ, ἦταν ἀπολύτως ἀναγκαία. Ἐπρεπε, ὅπως ἐπανελημμένα τόνιζε, νὰ προλάβει τὸ Κέντρο τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ὅσο πῆγαιναν καὶ λιγότευαν, γιὰ νὰ δώσουν τίς πολυτίμες μαρτυρίες τους γιὰ τὴ ζωὴ τῶν «χαμένων» πατρίδων τους. Ἡ κύρια ὅμως αὐτὴ προσπάθεια δὲν ἐμπόδιζε καὶ τὴν ἐκδοτικὴ του δραστηριότητα, ὅπως ἔχει σημειωθεῖ προηγουμένα.

Ἀπὸ τὸν περασμένο χρόνο τὸ Κέντρο περνάει σὲ ἄλλη φάση: στὴν ἐκμετάλλευση καὶ στὴν ἀξιοποίηση τοῦ συγκεντρωμένου ὑλικοῦ, χωρὶς νὰ σταματήσει ἡ συνέχιση τῆς συγκεντρώσεως καινούργιου, ὅπου εἶναι δυνατό. Τὴν ἀνάγκη αὐτὴ τοῦ περάσματος στὴ νέα αὐτὴ φάση εἶχε ἐπισημάνει ὁ ἀείμνηστος Ὀκτάβιος Μερλιέ τὸν τελευταῖο χρόνο πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του. Ἐβλεπε ὅτι καθημερινὰ ὁ χρόνος ἀφάνιζε τοὺς πρόσφυγες πληροφορητές, ποὺμποροῦσαν νὰ δώσουν ἔγκυρες πληροφορίες· ἡ νέα γενιὰ δὲν διαθέτει, γεννημένη ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, παρὰ τὸν ἀπόηχο τῶν διηγήσεων τῶν γονέων τους. Ἐβλεπε, ἀκόμη, ὅτι τὸ συγκεντρωμένο ὑλικὸ δὲν πρέπει νὰ μείνει στὸ Ἄρχεϊο καὶ νὰ κρύβεται ζηλότυπα ὁ θησαυρὸς του. Τὸ σημερινὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο, τὰ 12 μέλη τοῦ ὁποίου εἶναι ἐξέχουσες προσωπικότητες τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Ἐπιστήμης, καὶ ποὺ τὰ ὀνόματά τους καταχωροῦνται πρὸ κάτω κατανόησε τὴν ἀνάγκη τῆς στροφῆς καὶ ἀποφάσισε νὰ προσανατολίσει τὴν παραπέρα δραστηριότητα τοῦ Κέντρου ὄχι μόνο στὴν ἀξιοποίηση τοῦ ὑλικοῦ ποὺ ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ στὴ διεύρυνση τῶν ἐρευνῶν του. Οἱ τελευταῖες δὲν θὰ περιορίζονται πιά στὰ πρόσφατα 150 χρόνια τῆς ζωῆς τοῦ μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ θὰ ἐκτείνονται ὡς τὸ ἀπώτερο παρελθόν· καὶ τὸ περιεχόμενό τους θ' ἀγκαλιάζει, τοὺς χώρους τῆς Ἱστορικῆς Γεωγραφίας, τῆς Ἀρχαιολογίας, τῆς Ἱστορίας σὲ ὅλες τίς πλευρές της (Οἰκονομία, Κοινωνία, Διοίκηση, Παιδεία), τῆς Φιλολογίας, τῆς Διαλεκτολογίας, τῆς Ἐθνογραφίας, Δημογραφίας. Καὶ εἶναι φυσικὸ πὼς ὁ τέτοιος προσανατολισμὸς ξεπερνάει τίς μνημὲς τῶν ἀνθρώπων, πάνω στὶς ὁποῖες στηρίχτηκε ἡ ἐργασία τοῦ Κέντρου.

Πρῶτος, πάντως, καρπὸς τοῦ καινούργιου αὐτοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ Κ.Μ.Σ. εἶναι ἡ ἐκδοση τοῦ ΔΕΛΤΙΟΥ, ἐτήσιου περιοδικοῦ του, ποὺ τὸ πρῶτο τεῦχος βλέπει τώρα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Ταυτόχρονα προγραμματίζει

για τὸ χρόνο πού μᾶς ἔρχεται, πέρα ἀπὸ τὴν ὀργάνωσή του μὲ τὸ καινούργιο πνεῦμα καὶ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Β' τεύχους, τὴν ἐκδοσὴ τῆς «ΕΞΟΔΟΥ» μὲ τὶς μαρτυρίες τῶν Μικρασιατῶν πού ξεριζώθηκαν στὶς τραγικὲς ὥρες τοῦ 1922-1924.

3. ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ Κ.Μ.Σ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 1978—1980.

Τὴ σημερινή Διοίκηση τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν ἀσχεῖ Συμβούλιο ἀπὸ 12 αἰρετὰ μέλη. Ἡ διαφορὰ πού παρουσιάζεται σὲ σχέση μὲ τὸ ἱδρυτικὸ Συμβούλιο (ἄρθρο 6 § 1 τοῦ Καταστατικοῦ), ὀφείλεται στὴν ἀπουσία τῶν δυὸ ἰσοβίων μελῶν του, τοῦ Ὁκταβίου Μερλιέ πού πέθανε, καὶ τῆς Μέλπως Μερλιέ, πού λόγῳ τῆς κατάστασης τῆς υγείας της δὲν μπορεῖ πρακτικὰ ν' ἀσκήσει τὰ καθήκοντα τῆς ἰσοβίου προέδρου. Τὸ Δ.Σ., σὲ ἐνδειχὴ μεγάλῃς τιμῆς πρὸς τὴν ἰδρύτρια τοῦ Κέντρου καὶ τὴν ἐπὶ 45 χρόνια διευθύντριά του, ἀνεκέρυξε τὴ Μέλπω Μερλιέ ἐπίτιμο πρόεδρο.

Τὸ 12μελὲς αὐτὸ Δ. Συμβούλιο πού ἔχει ἐπωμισθεῖ τὴν εὐθύνη τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ προγραμματισμοῦ του Κ.Μ.Σ., γιὰ τὴν τριετία 1977 - 1980 ἀποτελεῖται ἀπὸ τὶς ἐξῆς προσωπικότητες:

1. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ-ΝΟΒΑΣ Γεώργ., Ἀκαδημαϊκός, Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.
2. ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ Γρηγ., τ. Γεν. Διευθυντῆς Γεν. Λογιστηρίου, Ἀντιπρόεδρος Δ.Σ.
3. ΜΥΛΩΝΑΣ Γεώργ., Ἀρχαιολόγος-Ἀκαδημαϊκός, Ἀντιπρόεδρος Δ.Σ.
4. ΒΟΪΛΑ Θάλεια, Πρόεδρος Ἀσύλου Ἀνιάτων, Γενικὴ Γραμματεὺς Δ.Σ.
5. ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΟΥ Καλλ., Λαογράφος-Συγγραφέας, Ταμίας τοῦ Δ.Σ.
6. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Μιχ., τ. Πρόεδρος Δημοκρατίας.
7. ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Γεώργ., Ἀντιπρόεδρος Συμβουλίου Ἐπικρατείας.
8. ΑΓΙΟΥΤΑΝΤΗ Ἀγλ., Διδάκτωρ Μουσικολόγος, τ. Ὑποδιευθύντρια Κ.Μ.Σ.
9. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Μιχ., Ὁμότ. Καθηγητῆς Πανεπιστημίου.
10. ΖΑΚΥΘΗΝΟΣ Διον., Ὁμότ. Καθηγητῆς Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός.
11. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ Γεώργ., Γεν. Διευθυντῆς Ὑπουργ. Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν.
12. ΤΕΝΕΚΙΔΗΣ Γεώργ., Πρύτανης Παντείου Σχολῆς Πολ. Ἐπιστημῶν.

Γιὰ τὴν ἐξασφάλιση, ὅμως, τῆς λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος σχετικὰ μὲ θέματα ἐποπτείας καὶ οἰκονομικῆς διαχείρισης, τὸ Δ.Σ., σὲ ὀλομελὴ συνεδρίασή του στὶς ἀρχὲς τοῦ 1977, ἀπεφάσισε νὰ ἐκλέξει Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπή, ὅπως προβλέπει καὶ τὸ Καταστατικὸ, ἀποτελούμενη ἀπὸ 5 μέλη τοῦ Δ.Σ. Ἡ παρούσα σύνθεσις τῆς Ἐκτελεστικῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι:

1. ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ Γρηγ., ὡς πρόεδρος της